

Selskapskontroll Rennebu kommune

Eierskapskontroll for Nasjonalparken Næringshage AS

Formålet med prosjektet er å undersøke om Rennebu kommune utøver kontroll med sitt eierskap i Nasjonalparken Næringshage AS.

INNHold

1	INNLEDNING.....	2
1.1	Kontrollutvalgets bestilling	2
1.2	Hjemmel for selskapskontroll.....	2
1.3	Nasjonalparken Næringshage AS	2
1.4	Aksjeselskapsformen.....	4
1.5	Eierstyring.....	5
2	FORMÅL, AVGRENSNING, PROBLEMSTILLINGER, METODE OG REVISJONSKRITERIER	6
2.1	Formål	6
2.2	Avgrensning	6
2.3	Problemstillinger	6
2.4	Metode	7
2.5	Revisjonskriterier	7
3.	FØRER RENNEBU KOMMUNE KONTROLL MED SINE EIERINTERESSER I NASJONALPARKEN NÆRINGSHAGE AS?	8
3.1	Revisjonskriterier	8
3.2	Fakta	9
3.3	Revisjonens vurdering	13
3.4	Revisjonens konklusjon	14
4.	UTØVES KOMMUNENS EIERINTERESSER I SAMSVAR MED VEDTAK, FORUTSETNINGER OG NORMER FOR GOD EIERSTYRING?	15
4.1	Revisjonskriterier	15
4.2	Fakta	15
4.3	Revisjons vurdering.....	17
4.4	Revisjons konklusjon.....	18
5.	UTTALELSE FRA KOMMUNEN OG SELSKAPET	19
6.	SAMMENDRAG OG REVISJONENS ANBEFALINGER	19
7.	KILDER OG VEDLEGG.....	22
7.1	Kilder	22
7.2	Vedlegg: rådmannens uttalelse av 30.08.2017	23
7.3	Vedlegg: styreleders uttalelse av 08.09.2017	24

Rennebu, 11. september 2017

Svein Magne Evavold
Revisjonssjef

Leidulf Skarbø
Revisor

1 INNLEDNING

1.1 Kontrollutvalgets bestilling

Kontrollutvalget vedtok i sak 16/2017 å gjennomføre en selskapskontroll i Nasjonalparken Næringshage AS. På bakgrunn av at kommunestyret nylig hadde gjennomført en evaluering av selskapets virksomhet, besluttet kontrollutvalget at prosjektet skulle avgrenses til en eierskapskontroll. Dette innebærer at det bare er Rennebu kommunes forhold til selskapet i kraft av å være aksjonær som blir undersøkt. Forvaltningsrevisjon av selskapet ligger utenfor mandatet, og det samme gjelder kommunens kjøp av tjenester fra selskapet.

1.2 Hjemmel for selskapskontroll

I henhold til kommunelovens § 77nr. 5, skal kontrollutvalget *«påse at det føres kontroll med forvaltningen av kommunens eierinteresser i selskaper m.m.»*. Bestemmelsen om selskapskontroll er utdypet i eget kapittel 6 i forskrift om kontrollutvalg. Her fremgår det i § 14 at selskapskontroll deles inn i en obligatorisk del som benevnes eierskapskontroll, og en valgfri del som kan omfatte forvaltningsrevisjon.

1.3 Nasjonalparken Næringshage AS

Selskapet ble stiftet 22. mars 2012, og har sitt forretningskontor i Oppdal. Rennebu kommunes heleide aksjeselskap Rennebu Næringshage AS tegnet seg for 110 aksjer, som utgjorde 15,3 % av aksjekapitalen. Rennebu Næringshage AS ble vedtatt oppløst i selskapets generalforsamling den 21. mai 2013. Selskapets aksjer i Nasjonalparken Næringshage AS ble overdratt til Rennebu kommune.

Selskapets formål er etter vedtektene fastsatt slik:

Selskapets formål er utvikling og oppfølging av nye og eksisterende bedrifter/prosjekter i randsonen av nasjonalparkene i Midt-Norge med potensial for VEKST, samt annen virksomhet som naturlig faller sammen med dette, herunder å delta i andre selskaper med lignende virksomhet, kjøp og salg av aksjer, eller på annen måte gjøre seg interessert i andre foretagender.

Selskapets aksjekapital er på kr 720.000 og er fordelt på følgende eiere:

Oppdal Næringshus AS	15,27 %
Rennebu kommune	15,27 %
Siva - Selskapet for industrivekst SF	13,88 %
Elotec AS	6,94 %
Evi Ski AS	6,94 %

*Selskapskontroll Rennebu kommune:
«Eierskapskontroll for Nasjonalparken Næringshage AS»*

Oppdal Spekemat AS	6,94 %
Minera Skifer AS	6,94 %
Opdals Sparebank	6,94 %
Vertical Playground AS	6,94 %
Gjensidige Oppdal-Rennebu Brannkasse	4,16 %
Kvikne-Rennebu Kraftlag SA	3,47 %
Lund hyttebygg AS	3,47 %
Deltaalarm AS	2,77 %
Andre	0,07 %

Selskapet ledes av et styre på 7 medlemmer som er sammensatt slik:

- Jan Bredeveien	styrets leder
- Jan Fredrik Kleven	styremedlem
- Kristin Reitan	styremedlem
- Ingrid Langklopp	styremedlem
- Jan Perry Lund	styremedlem
- Trond Singsaas	styremedlem
- Gro Furunes Skårsmoen	styremedlem

Daglig leder er Tina Lihaug Selbæk og selskapets revisor er BDO AS.
Selskapet har 7 ansatte.

Nasjonalparken Næringshage AS sitt regnskap viser følgende hovedtall:

<i>Resultatregnskap:</i>	2016	2015	2014
Sum driftsinntekter	6 208 000	5 900 000	3 615 000
Driftsresultat	397 000	629 000	359 000
Resultat før skatt	403 000	634 000	363 000
Årsresultat	301 000	449 000	264 000
<i>Balanseregnskap;</i>			
Sum anleggsmidler	2 000	0	0
Sum omløpsmidler	3 183 000	3 160 000	2 045 000
Sum egenkapital	1 844 000	1 543 000	1 093 000
Sum gjeld	1 340 000	1 618 000	952 000
<i>Nøkkeltall:</i>			
Totalkapitalrentabilitet i %	12,7 %	24,4 %	21,0 %
Driftsresultat i %	6,4 %	10,7 %	9,9 %
Likviditetsgrad 1	2,4	2,0	2,2
Egenkapitalandel i %	57,9 %	48,8 %	53,4 %

Selskapet har som målsetning å bidra til økt verdiskaping og utvikling hos eksisterende bedrifter i Oppdal og Rennebu og til nyetablering. «*Næringshagen skal bidra til å utvikle attraktive bedrifter og arbeidsplasser for morgendagens talenter i Oppdal og Rennebu*» heter det på selskapets hjemmeside.

1.4 Aksjeselskapsformen

Et viktig kjennetegn med aksjeselskap er eiernes begrensede økonomiske ansvar. Eierne er ikke ansvarlig for selskapets forpliktelser utover innskutt kapital.

I aksjeselskaper finnes det tre hovedroller:

- Eier
- Styre
- Daglig leder

Eierstyringen i et aksjeselskap har et indirekte preg, hvor eieren har myndighet gjennom generalforsamlingen. I generalforsamlingen kan eieren bestemme eller påvirke styresammensetning og selskapets vedtekter. Gjennom vedtektene kan det bli gitt bestemmelser om at visse type saker skal forelegges generalforsamlingen.

Eierskapsforvaltningen i en kommune tar gjerne utgangspunkt i en eierskapsmelding. Meldingen skal fortelle hva kommunen ønsker å oppnå med sitt eierskap, gi styringssignal til selskapet, og tydeliggjøre ansvarsforholdet mellom den kommunale eieren og selskapsorganene. Ved siden av målformuleringer knyttet til selskapets virksomhet kan kommunen gi signal om andre overordnede målsetninger, slik som miljø, likestilling, etikk, åpenhet osv. Dokumentet skal ikke bidra til en detaljstyring av selskapene, men sikre samhandling og kommunikasjon mellom eier, selskapsorgan og omverden.

Forvaltningen av selskapet hører inn under styrets ansvarsområde. Styret arbeider selvstendig innenfor aksjeloven og andre ytre rammebetingelser, selskapets vedtekter og andre vedtak fra generalforsamlingen. Styrets oppgaver er å stå for den totale ledelse og utvikling av selskapet, både strategisk og operativt. Innenfor sitt mandat fatter styret beslutninger og har ansvaret for gjennomføring. Styret plikter å etterkomme beslutninger fattet i generalforsamlingen når de er i samsvar med selskapets formål, vedtekter og lov.

Generalforsamlingens instruksjonsrett til styret er begrenset til de sakene som kommer opp i generalforsamlingens møte, og som ikke går utover styrets egen kompetanse. Generalforsamlingen kan gi føringer og signalisere forventninger om mange forhold, men ikke overstyre styrets kompetanseområder. Verken kommunestyret eller rådmann har instruksjonsmyndighet overfor styret eller daglig leder. Skulle kommunestyret ha merknader til utviklingen av selskapet må dette tas opp i generalforsamlingen som sak med tilhørende vedtak, eller alternativt ved å velge nytt styre som i større grad er innstilt på å lede selskapet slik eieren ønsker.

Det er et viktig prinsipp i aksjeloven at de tre rollene eier, styret og daglig leder ikke blandes sammen. Eierne bør ha klart for seg hva som er eieroppgaver og hvilke kanaler som skal benyttes for å påvirke selskapets utvikling.

Aktivt eierskap betyr ikke detaljstyring, overstyring eller for stor grad av operativ nærhet. En eier skal ha distanse og overblikk som gir generalforsamlingen grunnlag for strategiske føringer. En eier skal ikke gripe inn i selskapets ledelse. Ledelsen tillegger styret i samspill med daglig leder.

1.5 Eierstyring

Kommunens Sentralforbund (KS) har utarbeidet 21 anbefalinger om eierskap, selskapsledelse og kontroll av kommunalt eide selskaper og foretak. En av anbefalingene går på at kommunen skal utarbeide **eierskapsmelding**. Eierskapsmelding defineres av KS som et overordnet politisk styringsdokument for virksomhet som er lagt til et annet rettssubjekt, eget styre eller en vertskommune eller til et annet interkommunalt organ. Gjennom eierskapsmeldingen kan kommunen gi mer overordnede styringssignaler til selskapene. Eierskapsmeldingen bør reflektere det rettslige ansvarsforhold mellom selskapsform og eier.

Et grunnleggende dilemma ved å fristille deler av den kommunale virksomheten gjennom opprettelse av selvstendige selskaper er hvordan man skal balansere frihet og styring. Sett fra et demokratisk ståsted vil dette være et spørsmål om hvor langt man kan gå i retning av å gi selskapene en fristilt rolle, slik at de kan drive på en forretningsmessig effektiv måte uten at man mister muligheten for overordnet politisk styring og kontroll.

Kommunen har ingen formell makt i aksjeselskapet utenfor generalforsamlingen. Generalforsamlingen velger styret i selskapet, og har dermed herredømme over styresammensetningen. Den enkelte aksjonær sin stemmerettighet tilsvarer aksjeandelen. Gjennom generalforsamlingen kan eierne påvirke utformingen av vedtektene til selskapet, instruksjer samt andre styringsdokumenter som fastsetter rammer og nærmere regler for styret og daglig leders drift av selskapet. I denne sammenheng kan kommunen i kraft av å være eier også legge føringer i forbindelse med utarbeidelse av selskapets strategi, hva som skal være prioriterte mål og hva som skal være indikatorer for suksess. Vi kan si at eierstrategi er de prioriteringer, tiltak og resultatkrav kommunen har overfor det enkelte selskap for å sikre at selskapet ivaretar målsettinger som eieren har satt.

2 Formål, avgrensning, problemstillinger, metode og revisjonskriterier

2.1 Formål

Formålet med prosjektet er å undersøke om Rennebu kommune fører tilfredsstillende kontroll med sitt eierskap i Nasjonalparken Næringshage AS.

2.2 Avgrensning

Kontrollutvalget har bedt Revisjon Fjell IKS igangsette selskapskontroll i Nasjonalparken Næringshage AS. Parallelt med at kontrollutvalget utformet sin bestilling arbeidet kommunens administrasjon med en evaluering av avtalen og tjenestesamarbeidet med Nasjonalparken Næringshage AS. Det ble lagt frem en sak for kommunestyret den 23. mars 2017 om dette i sak 2/2017. Kommunestyret tok evalueringen til etterretning, og ba om at en ny og revidert avtale ble forelagt organet. På bakgrunn av den nylig gjennomførte evalueringen fant ikke kontrollutvalget det riktig å legge opp til en forvaltningsrevisjon av selskapet, men i stedet å avgrense prosjektet til en ren eierskapskontroll. Det blir dermed ikke foretatt noen analyse eller vurdering av selskapets drift.

Rennebu kommune er involvert i Nasjonalparken Næringshage AS på to måter:

- Som aksjeeier i selskapet
- Som kjøper av tjenester fra selskapet

I en eierskapskontroll vil ikke selskapets funksjoner som tjenesteleverandør bli undersøkt.

Eierskapskontrollen vil omhandle kommunens forhold til selskapets i kraft av å være aksjonær fra aksjeovertakelsen fra Rennebu Næringshage AS og fram til i dag. Hovedspørsmålet vil være om kommunen utøver kontroll med eierinteressene.

Kontrollutvalget har ansvar for selskapskontroll i interkommunale selskaper og i kommunalt eide aksjeselskaper. Kontrollutvalget og revisor har etter kommunelovens bestemmelser rett til å innhente opplysninger fra selskapsorganer som er heleid av kommunen eller heleid av kommunen sammen med andre kommuner. For selskap som også har andre eiere har kontrollutvalget ikke tilsvarende rettigheter. Styret i Nasjonalparken Næringshage AS har imidlertid åpnet for at kontrollutvalget og revisor får nødvendig innsyn.

2.3 Problemstillinger

Med bakgrunn i formålet med selskapskontrollen vil vi søke å belyse følgende problemstillinger gjennom en eierskapskontroll for Nasjonalparken Næringshage AS:

- 1. Fører Rennebu kommune kontroll med sine eierinteresser i Nasjonalparken Næringshage AS?**
- 2. Utøves kommunens eierinteresser i samsvar med vedtak, forutsetninger og normer for god eierstyring?**

2.4 Metode

Undersøkelsen er i hovedsak lagt opp med innhenting og gjennomgang av dokumenter fra kommunen og selskapet, slik som eierskapsmelding, protokoller fra politiske organ og protokoller fra generalsamlinger. Utfyllende opplysninger er innhentet fra selskapets styreformann og rådmannen i Rennebu kommune.

2.5 Revisjonskriterier

Revisjonskriteriene skal danne grunnlag for norm eller en referanse som de innsamlede data vurderes opp mot, og dermed danne grunnlag for om det foreligger avvik eller svakheter på området som er gjenstand for undersøkelsen.

Revisjonskriteriene er uttrykk for en norm eller ideal for hvordan tilstanden bør være på det reviderte området og danner også et naturlig utgangspunkt for revisjonens anbefalinger.

Revisjonskriterier kan for eksempel hentes fra lover, forskrifter, forarbeid, rettspraksis, politiske vedtak, administrative retningslinjer, mål og føringer osv. De viktigste revisjonskriteriene for denne undersøkelsen vil vi hente fra:

1. Aksjeloven og kommuneloven
2. KS sine anbefalinger om eierstyring, selskapsledelse og kontroll
3. Vedtak og forventninger fra politiske organ i Rennebu kommune

Revisjonskriteriene vil bli konkretisert nærmere under hver enkelt problemstilling.

3. Fører Rennebu kommune kontroll med sine eierinteresser i Nasjonalparken Næringshage AS?

3.1 Revisjonskriterier

Styring av selskapet i henhold til aksjeloven

Aksjeloven regulerer ansvarsdelingen mellom eierne og styret gjennom bestemmelser om styrets roller og ansvar, og gjennom krav til gjennomføring av generalforsamling. Etter aksjeloven § 5-1 utøver eierne sin myndighet gjennom formelle møter i generalforsamlingen.

Generalforsamlingen skal innkalles av styret senest en uke før møtet skal holdes, med mindre lengre innkallingsfrist er angitt i vedtektene. Innkallingen skal inneholde et forslag til dagsorden for møtet. Aksjonærens rett til å ta opp andre saker er regulert av aksjelovens § 5-11:

En aksjeeier har rett til å få behandlet spørsmål på generalforsamlingen. Spørsmålet skal meldes skriftlig til styret innen syv dager før fristen for innkalling til generalforsamling sammen med et forslag til beslutning eller en begrunnelse for at spørsmålet settes på dagsordenen. Har innkallingen allerede funnet sted, skal det foretas en ny innkalling dersom fristen for innkalling til generalforsamling ikke er ute. En aksjeeier har også rett til å fremsette forslag til beslutning.

I tillegg er det i § 5-14 bestemmelse om at saker utenom generalforsamlingens dagsorden kan tas opp dersom alle aksjonærer samtykker.

Ordføreren er kommunens juridiske representant utad i alle tilfeller der myndigheten ikke er tildelt andre. Dersom andre enn ordføreren skal møte i generalforsamlingen må han utstede skriftlig fullmakt til vedkommende. Ordførerens myndighet til å ta beslutninger på vegne av kommunen er regulert av kommunelovens § 9 pkt 5:

Kommunestyret og fylkestinget kan gi ordfører og fylkesordfører myndighet til å treffe vedtak i enkeltsaker eller type saker som ikke er av prinsipiell betydning.

Av dette kan det utledes at ordførerens myndighet til å avgi stemme under selskapets generalforsamling enten må være regulert av en stående fullmakt fra kommunestyret eller en forutgående politisk behandling av innkallingen, der kommunestyret gir ordføreren et bundet mandat.

KS sine anbefalinger om god eierstyring

Av KS sine 21 anbefalinger om god eierstyring er følgende 5 mest relevante å bruke som revisjonskriterium i forhold til denne problemstillingen:

- **Utarbeidelse av eierskapsmeldinger.** Kommunestyret bør hvert år fastsette overordnede prinsipper for sitt eierskap ved å utarbeide en eierskapsmelding for alle sine selskaper.
- **Eierorganets sammensetning og funksjon.** Avhengig av selskapets formål, anbefales det som hovedregel at kommunestyret oppnevner sentrale

folkevalgte som selskapets eierrepresentanter i eierorganet. Eierstyring skal utøves innenfor rammen av kommunestyrets vedtak.

- **Gjennomføring av generalforsamlinger og representantskapsmøter.** De formelle eiermøtene er generalforsamling eller representantskap. Det er styret som innkaller. Bestemmelser om innkallingsfrist bør tas inn i vedtektene, slik at det tas hensyn til kommunens behov for å ha tid til å behandle aktuelle saker.
- **Valgkomité og styreutnevning.** Ved valg av styrer til kommunalt eide selskaper bør det vedtektsfestes bruk av valgkomité.
- **Utøvelse av tilsyn og kontroll.** Kommunestyret har både et tilsyns- og kontrollansvar for å sikre at kommunen når sine mål, at regelverket etterleves og at etiske hensyn ivaretas. Kontrollen utføres blant annet gjennom regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og selskapskontroll. Kontrollansvaret gjelder også når virksomheten er skilt ut i egne selskaper.

3.2 Fakta

Rennebu kommune sin eierstyring gjennom selskapets generalforsamlinger

Aksjelovens bestemmelser regulerer generalforsamlingens oppgaver og myndighet. Gjennom generalforsamlingen utøver aksjeeierne den øverste myndighet i selskapet, jfr. lovens § 5-1. Nasjonalparken Næringshage AS sine vedtekter har følgende bestemmelser for hvordan generalforsamlingene skal avvikles:

- Den ordinære generalforsamlingen skal avholdes hvert år innen utgangen av juni måned.
- Innkalling til generalforsamlingene med angivelse av dagsorden skal skje med en ukes skriftlig varsel til aksjonærene.
- Kopi av årsberetningen, årsregnskapet og eventuelt revisjonsberetning skal sendes til aksjonærene samtidig med innkalling til ordinær generalforsamling
- På den ordinære generalforsamlingen skal følgende spørsmål behandles og avgjøres:
 - Godkjenning av årsberetning og årsregnskap, herunder utdeling av utbytte
 - Valg av styre, og eventuelt revisor og forretningsfører
 - Vedtektsendringer
 - Andre saker som ligger til generalforsamlingen å behandle

I vedtektenes § 6 er det fastsatt at selskapets styre skal ha fra 3 til 7 medlemmer.

2014 var det første året da Rennebu kommune kunne møte i generalforsamlingen. Før den tid ble eierskapet utøvd gjennom datterselskapet Rennebu Næringshage AS. Nedenfor følger en oversikt over saker behandlet i generalforsamlinger for årene 2014 – 2017.

- a. Åpning og fortegnelse over møtende aksjeeiere
- b. Valg av møteleder og protokollunderskrivere
- c. Godkjenning av innkalling og agenda

- d. Godkjenning av årsregnskap og årsberetning
- e. Godkjenning av kjøp av egne aksjer
- f. Fastsetting av godtgjørelse til styrets medlemmer, herunder godkjenning av styreleders arbeidskontrakt
- g. Godkjenning av godtgjørelse til revisor
- h. Styrevalg

Dato	a.	b.	c.	d.	e.	f.	g.	h.
26.03.2014	X	X	X	X		X	X	X
17.03.2015	X	X	X	X		X	X	X
08.04.2016	X	X	X	X		X	X	X
22.03.2017	X	X	X	X	X	X	X	X

Rennebu kommune var representert i generalforsamlingene med følgende fullmektiger:

2014: Næringskonsulent Jan Bredeveien

2015: Rådmann Birger Hellan

2016: Rådmann Birger Hellan

2017: Ikke representert

Det har ikke blitt protokollført noen spørsmål, merknader eller mindretallsstemmer fra Rennebu kommune i disse generalforsamlingene.

Valg av styre og valgkomitè:

	2014	2015	2016	2017
Styreleder:				
Jan Bredeveien	Gjenvalgt for 2 år	Ikke på valg	Gjenvalgt for 2 år	Ikke på valg
Styremedlemmer:				
Espen Eriksen	Valgt for 2 år		Ikke på valg	
Jan Kleven	Gjenvalgt for 2 år	Ikke på valg	Gjenvalgt for 2 år	Ikke på valg
Endre Hals	Gjenvalgt for 2 år	Ikke på valg		
Bjørg Marit Sæteren	Gjenvalgt for 1 år			
Reidar Almås	Gjenvalgt for 1 år	Gjenvalgt for 2 år	Ikke på valg	
Kristin Reitan	Gjenvalgt for 1 år	Gjenvalgt for 2 år	Ikke på valg	Gjenvalgt for 2 år
Ingrid Langklopp		Valgt for 2 år	Ikke på valg	Gjenvalgt for 2 år
Jan Perry Lund			Valgt for 2 år	Ikke på valg

Trond Singsås				Valgt for 2 år
Gro F. Skårsmoen				Valgt for 2 år
Valgkomitè:				
Finn Lømo	Gjenvalgt for 2 år	Ikke på valg	Gjenvalgt for 2 år	Ikke på valg
Ola T. Lånke	Gjenvalgt for 1 år	Gjenvalgt for 2 år	Ikke på valg	Gjenvalgt for 2 år

Styreleder i selskapet har informert om at det i forbindelse med generalforsamlingene i 2016 og 2017 har vært avholdt aksjonærmøter i etterkant av ordinær generalforsamling.

Rådmannen har fått noen spørsmål om hvilke rutiner kommunen har når det kommer innkalling til generalforsamling i Nasjonalparken Næringshage AS. Spørsmålene fra revisjonen og svarene fra rådmannen er formulert slik:

- Blir innkallingene journalført på offentlig tilgjengelige postlister?

Svar:

Innkallinga har ikke blitt journalført.

- Blir sakslisten til generalforsamlingen og selskapets årsmelding og regnskap gjennomgått og drøftet i administrasjonen eller med politisk ledelse?

Svar:

Sakslista med sakspapirer blir gjennomgått når det avklares hvem som skal møte.

- Blir innkallingen til generalforsamlingen med regnskap og årsmelding fremmet som sak til behandling eller som referatsak for noe politisk organ?

Svar:

Innkallinga har ikke blitt forelagt noe politisk organ.

- Har kommunen rutiner som sikrer at ordføreren eller annen eierrepresentant møter i generalforsamlingen?

Svar:

Innkallinga går til ordfører og rådmann, og de drøfter hvem som skal møte. I 2017 passet det ikke for noen verken i politisk eller administrativ ledelse. De foregående år har rådmannen representert Rennebu kommune.

- Er kommunen involvert i drøftinger om kandidater ved utskifting av styremedlemmer?

Svar:

Vi har ikke vært involvert i drøftinger om utskifting av styremedlemmer.

Eierstyring i relasjon til KS sine anbefalinger

Utarbeidelse av eierskapsmeldinger

KS sin anbefaling går ut på at eierskapsmeldingen bør revideres årlig, og at de overordnede prinsippene for eierskapet skal være nedfelt i meldingen. Rennebu kommune fastsatte sin eierskapsmelding under kommunestyrets sak 62/11 den 24. november 2011. Dette var før kommunen overtok aksjene i Nasjonalparken Næringshage AS. Eierskapsmeldingen har ikke blitt revidert etter den tid, og eierskapet i Nasjonalparken Næringshage AS er følgelig ikke omtalt.

Rådmannen har fått spørsmål om det foreligger noen plan eller intensjon om revidering av eierskapsmeldingen slik at også eierskapet i Nasjonalparken Næringshage AS blir omfattet. Han har svart at dette temaet ikke har vært drøftet.

Eierorganets sammensetning og funksjon

Fra KS er det anbefalt at går ut på at sentrale politikere som hovedregel bør oppnevnes som eierrepresentant ved avvikling av generalforsamlinger. I 2014 var Rennebu kommune representert i generalforsamlingen til Nasjonalparken Næringshage AS med daværende næringskonsulent Jan Bredeveien, og i 2015 og 2016 med rådmann Birger Hellan. I 2017 var ikke kommunen representert.

Gjennomføring av generalforsamlinger og representantskapsmøter.

Anbefalingen går ut på at innkallingsfristen til generalforsamlinger bør fremgå av selskapets vedtekter, og at fristen bør ta hensyn til kommunens behov for å få behandlet aktuelle saker forut for generalforsamlingen.

I Nasjonalparken Næringshage AS er det vedtektsfestet at innkallelse skal skje med en ukes skriftlig varsel. Dette samsvarer med minimumskravene i aksjeloven, og tar ikke hensyn til behovene for forutgående behandlingstid i kommunale organ.

Valgkomitè og styreutnevning.

Anbefalingen dreier seg om at utnevning av styrerepresentanter bør skje gjennom en vedtektsfestet valgkomitè.

Det fremgår ikke av vedtektene i Nasjonalparken Næringshage AS at det skal brukes egen valgkomitè. Men i alle generalforsamlinger siden stiftelsen har det blitt foretatt valg av en valgkomitè. Den består nå av to medlemmer, og Ola T. Lånke har sittet i valgkomitèen helt siden generalforsamlingen i 2013.

Utøvelse av tilsyn og kontroll.

I KS sine anbefalinger understrekes det at Kommunestyret har et tilsyns- og kontrollansvar for å sikre at kommunen når sine mål. Kontrollen skal utføres gjennom regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og selskapskontroll.

Kommunestyret i Rennebu fastsetter hver valgperiode en plan for selskapskontroll etter innstilling fra kontrollutvalget. Kontrollutvalget vurderer årlig om selskapskontroller skal gjennomføres. I forhold til Nasjonalparken Næringshage AS er dette fulgt opp gjennom det foreliggende prosjektet.

3.3 Revisjonens vurdering

På grunnlag av faktafremstillingen i kap. 3.2 har revisjonen foretatt en vurdering av følgende problemstilling:

Fører Rennebu kommune kontroll med sine eierinteresser i Nasjonalparken Næringshage AS?

Aksjeloven regulerer generalforsamlingens oppgaver og myndighet. Selskapet har hvert år avviklet generalforsamling innenfor lovens tidsfrist. Etter vår vurdering har selskapet behandlet de sakene som kreves etter loven og selskapets vedtekter.

Generalforsamlingen har hvert år foretatt valg av styremedlemmer. Dette har skjedd etter innstilling fra en egen valgkomité, noe vi finner hensiktsmessig. Revisjonen har imidlertid merket seg at ordningen med valgkomité ikke er vedtektsfestet. Styret har bestått av 7 medlemmer, noe som ligger innenfor de vedtektsfestede rammene på 3-7 medlemmer.

Innkallingen til generalforsamlinger følger aksjelovens minimumskrav om en ukes varsel. Etter revisjonens vurdering er dette for kort tid til at Rennebu kommune kan utøve forsvarlig eierkontroll. I praksis betyr det at det ikke er tid til forutgående politisk behandling. I en normal situasjon med ordinære saker til generalforsamlingen vil det ikke være behov for noen slik behandling, men det kan oppstå situasjoner der ekstraordinære og kontroversielle saker står på agendaen. I slike tilfeller vil kommunens eierrepresentant ha behov for et mandat fra kompetent politisk organ. Selv om det ikke oppstår behov for forutgående politisk behandling vil en ukes varsel uansett være knapp tid for å finne innpass i møteplaner, studere saksdokumenter og gjennomføre interne drøftinger i administrativ og politisk ledelse.

Etter revisjonens vurdering kan det synes som det i liten grad har blitt gjennomført dokumentstudier og interne drøftinger forut for generalforsamlingene i selskapet. De mest sentrale sakene i generalforsamlingene er behandlingen av regnskap, årsmelding og valg av styre. En aktiv og god eierstyring forutsetter at eieren tar seg tid til å sette seg inn i selskapets økonomiske stilling og resultat, og foretar en selvstendig vurdering av om dette samsvarer med eierens forventninger. Gjennom slike forberedelser kan eieren utøve en aktiv rolle i generalforsamlingen. Men graden av aktivt eierskap må selvsagt ses i sammenheng med selskapets størrelse, risikobetydningen for kommunen og størrelsen på kommunens eierandel. Vurdert opp mot dette finner revisjonen det forståelig at kommunen ikke har nedlagt større innsats i forberedelsene til generalforsamlingene.

Rennebu kommune har vært representert i 3 av 4 generalforsamlinger etter at kommunen kom i eierposisjon. Med en eierandel på bare 15,3 % anser ikke revisjonen det som noen selvfølge at deltakelse skal prioriteres fremfor andre gjøremål dersom det oppstår kollisjon, og finner ikke grunn til å kritisere at kommunen ikke var representert i generalforsamlingen i 2017.

Etter det revisjonen har funnet ut har ikke kommunen fastsatt noen generelle retningslinjer for hvem som skal representere kommunen i generalforsamlinger. Når dette ikke foreligger følger det av kommuneloven at det er ordføreren som er kommunens juridiske representant i slike sammenhenger. Skal andre møte i hans sted i generalforsamlinger må han utstede skriftlig fullmakt. KS sin anbefaling for god eierstyring er at eierrepresentanten bør komme fra det politiske miljøet. Dette vil markere at det er kommunestyret og ikke administrasjonen som utøver eierrollen. På denne bakgrunn vurderer revisjonen det som uheldig at Rennebu kommune har vært representert i generalforsamlingene fra administrativt nivå.

Etter revisjonens vurdering burde kommunens eierskapsmelding blitt oppdatert og supplert med to tema:

- Eierstrategi for Nasjonalparken Næringshage AS
- Generelle retningslinjer for eierrepresentasjonen og fullmakter i generalforsamlinger

I mangel på dette mener vi at kommunestyret ikke utøver noen reell eierkontroll med mindre innkallingen til generalforsamlingen settes opp som en egen sak til kommunestyret.

Forventningene om at kommunen skal utøve kontroll med sine eierinteresser må innpasses til aksjeloven og kommunelovens rammer, hvor kontrollhandlingene ikke griper inn i styret og selskapsrevisjonens ansvarsområde. Etter revisjonens vurdering har kommunen forholdt seg til dette rammeverket.

3.4 Revisjonens konklusjon

Rennebu kommune eier bare 15,3 % av aksjene i Nasjonalparken Næringshage AS, og selskapet har en omsetning som ikke er høyere enn drøyt 6 mill. Vi mener at forventningene om hvordan eierkontrollen skal utøves må ses i lys av dette, og vi finner det naturlig at kommunen ikke kan vise til mer aktive kontrollhandlinger enn det som har fremkommet.

Revisjonen mener likevel at det er uheldig at eierskapet synes å være svært svakt forankret i kommunestyret. Eierskapet er ikke omhandlet i kommunens eierskapsmelding, og det foreligger heller ikke andre dokumenter som sier noe om hva som er kommunestyrets formål, strategi eller målsetning med å eie aksjene. Kort innkallingsfrist for generalforsamlinger og manglende journalføring gjør det i tillegg umulig for kommunestyret å komme i inngripen med saker som hører inn under generalforsamlingen.

Kommunen mangler tydelige retningslinjer for håndtering av innkalling til generalforsamlinger, herunder hvem som skal være kommunens eierrepresentant og hvilke type saker som krever forutgående politisk behandling. Etter vår mening er selskapets innkallingsfrist for generalforsamlingene for kort til at kommunen kan få en forsvarlig behandlingstid.

4. Utøves kommunens eierinteresser i samsvar med vedtak, forutsetninger og normer for god eierstyring?

4.1 Revisjonskriterier

Vedtak og forutsetninger for eierskapet

Det sentrale politiske spørsmålet for kommunestyret er å klarlegge hva som er formålet med eierandelen og hva kommunen vil med eierskapet.

Kommunens deltakelse i generalforsamlinger skjer gjennom en eierrepresentant. Kommunestyrets oppgave blir å påse at eierrepresentanten har fått formidlet organets formål, målsetninger og forutsetninger for eierskapet, slik at eierrepresentanten kan utøve sin funksjon i tråd med kommunestyrets vedtak. Derfor vil de kommunestyrevedtakene som er knyttet til Rennebu kommunes eierskap i Nasjonalparken Næringshage AS bli benyttet som revisjonskriterium.

Normer for god eierstyring

Kommunestyret har ansvaret for å forvalte kommunens interesser i de selskapene Rennebu er eier av. En sentral utfordring knyttet til enhver selskapsdannelse er at det reduserer muligheten for direkte politisk styring og kontroll. Nasjonalparken Næringshage AS er organisert som et aksjeselskap, hvor aksjeloven regulerer ansvarsdelingen mellom eierne og selskapets styre. Etter aksjeloven § 5 – 1 utøver eierne sin myndighet gjennom formelle møter i generalforsamlingen. Eierne må derfor styre gjennom generalforsamlingen og ikke gjennom styret, ledelsen eller andre. Et av revisjonskriteriene blir derfor å bruke aksjelovens rollefordeling som målestokk.

Det kan dras et skille mellom kommunens generelle eierskapspolitikk og kommunens eierstrategi for det enkelte selskap. *Eierskapspolitikken* dreier seg om de overordnede premissene kommunen legger til grunn for forvaltningen av sine selskaper, og kan mellom annet omhandle generelle mål om meroffentlighet, premisser for valg av styremedlemmer, prinsipp for valg av selskapsorganisering og hvordan eierstyringen skal skje. *Eierstrategi* blir gjerne omtalt som en måte å sikre forankring, styring og nødvendig kontroll av de enkelte selskapene.

Det sentrale politiske dokumentet som både skal klarlegge eierskapspolitikken og eierstrategien for hvert enkelt selskap er kommunens eierskapsmelding. Som revisjonskriterium brukes derfor Rennebu kommune sin eierskapsmelding med hensyn til hva den sier om kommunens generelle eierskapspolitikk og eierstrategien for Nasjonalparken Næringshage AS.

4.2 Fakta.

Kommunestyrets vedtak og forutsetninger for eierskapet

Aksjeposten tilhørte tidligere Rennebu Næringshage AS, og Rennebu kommune overtok aksjeposten som følge av at dette selskapet ble avviklet. Overtakelsen ble

gjennomført uten politisk behandling. Det foreligger dermed ikke noe vedtak fra kommunestyret som forteller noe om formålet og forutsetningene ved inntreden.

Kommunens eierskapsmelding har ikke blitt revidert etter aksjeovertakelsen, og dette dokumentet sier dermed heller ikke noe om kommunestyrets formål.

I mangel på kommunale føringer for eierskapet må det legges til grunn at kommunens eierrepresentant i generalforsamlingene bare er bundet av selskapets vedtekter, som har følgende formuleringer om selskapets formål:

Selskapets formål er utvikling og oppfølging av nye og eksisterende bedrifter/prosjekter i randsonen av nasjonalparkene i Midt-Norge med potensial for VEKST, samt annen virksomhet som naturlig faller sammen med dette, herunder å delta i andre selskaper med lignende virksomhet, kjøp og salg av aksjer, eller på annen måte gjøre seg interessert i andre foretagender.

Rennebu kommune kjøper tjenester fra selskapet gjennom en egen avtale. Tjenestene omfatter førstelinjeoppgavene og rådgivingen mot næringslivet, etablerere og enkeltbedrifter. Selv om tjenestekjøpet ikke er omfattet av en eierskapskontroll er det likevel relevant at avtalen og evalueringen av den har gått gjennom en politisk prosess. Først gjennom behandling av avtalen i Næringsutvalget 17. juni 2013 og formannskapet 20. juni 2013. Deretter vedtak i formannskapet 2. desember 2014 om forlengelse.

Kommunestyret behandlet 23. mars 2017 en sak der samarbeidsavtalen ble evaluert. Dette munnet ut i et vedtak om at det skal utarbeides en ny og revidert avtale som skal forelegges kommunestyret. I saksframlegget fra rådmannen berøres også hensikten med eierskapet, ved at det er lagt til grunn følgende vurdering:

Rådmannen mener videre eierskap og samarbeid med NN (Nasjonalparken Næringshage AS) gjør at vi bedre kan ivareta næringsarbeidet i Rennebu og regionen enn hva vi kan gjøre alene. I den fasen vi er nå med etablering av nye Trøndelag er det nødvendig og viktig å søke samarbeid utover det vi kan gjøre i egen kommune. Samarbeidet mellom NN, næringslivet og kommunen må kontinuerlig utvikles og forbedres, og næringsforum og samarbeid med Rennebu Næringsforening kan være gode arenaer for dette.

Normer for god eierstyring

Kontaktpunktet mellom Rennebu kommune som eier og selskapet har vært generalforsamlingen. Dokumentgjennomgangen har ikke gitt indikasjoner om kontakt som ikke er hjemlet i aksjelovens rollefordeling, slik som for eksempel pålegg og føringer fra politisk eller administrativ ledelse direkte til styre og daglig leder.

Rennebu kommune sin eierskapsmelding er sentrert rundt gjennomgang og vurdering av kommunens eierinteresser slik de var i 2011. Tema knyttet til

kommunens generelle og overordnede eierskapspolitikk er i liten grad berørt. Følgende formuleringer i eierskapsmeldingen er mest relevante i forhold til hva kommunen har nedfelt som sin generelle eierskapspolitikk:

- Utvalget foreslår at en forsøker å unngå valg av ledende politikere i selskapsstyrer.
- Utvalget foreslår at eierskapsmeldinga gjennomgås/ eventuelt revideres hver valgperiode.
- Utvalget foreslår at kommunens eierskap er gjenstand for vurdering i kommunens årsmelding.

De to siste kulepunktene ble bekreftet med eksplisitte vedtak fra kommunestyret.

Ledende politikere i Rennebu har ikke vært valgt inn i selskapsstyret for Nasjonalparken Næringshage AS. Eierskapsmeldingen har ikke blitt revidert siden 2011. Årsmeldingene inneholder et faktakapittel om endring av kommunens eierskap, men ingen vurderinger.

Eierskapsmeldingen har ikke nedfelt noen eierstrategi for Nasjonalparken Næringshage AS, ettersom vedtaket om revidering i hver valgperiode så langt ikke har blitt fulgt opp.

4.3 Revisjons vurdering

På grunnlag av faktafremstillingen i kap. 4.2 har revisjonen foretatt en vurdering av følgende problemstilling:

Utøves kommunens eierinteresser i samsvar med vedtak, forutsetninger og normer for god eierstyring?

Kommunestyret har ikke blitt gitt noen anledning til å gi klart uttrykk for hva som er formålet med eierskapet. Kommunens overtakelse av aksjene fra det avviklede datterselskapet Rennebu Næringshage AS ble ikke politisk behandlet, eierskapet er ikke omhandlet i kommunens eierskapsmelding, og innkallingene til generalforsamlinger har ikke blitt politisk behandlet. Dermed mangler vi en norm i form av kommunale vedtak og forutsetninger å måle praksis mot.

Formålet med eierskapet er berørt i kommunestyrets sak der samarbeidsavtalen ble evaluert. I tillegg faller det naturlig å vise til at eierskapet var en videreføring av det formålet som tidligere var tillagt Rennebu Næringshage AS, samt å anta at formålsparagrafen i Nasjonalparken Næringshage AS samsvarer med kommunens eiermotiv. Rennebu kommune er mindretallsaksjonær i selskapet, noe som begrenser mulighetene for å få realisert særegne hensikter med eierskapet. Disse momentene tilsier at man bør ha moderate forventninger til hvor eksplisitte vedtak kommunen skal ha om hensikt og forutsetninger for å eie aksjene. Revisjonen finner det likevel uheldig at eierinteressene i Nasjonalparken Næringshage AS synes å være svakt forankret i kommunestyret. Det er kommunestyret som er ansvarlig for å utforme kommunens generelle eierskapspolitikk og eierskapsstrategien for det

enkelte selskap. Etter vår vurdering har ikke kommunestyret fått mulighet til å utøve dette ansvaret.

Rennebu kommune kan ikke sies å ha utøvd noe aktivt eierskap i Nasjonalparken Næringshage AS. Aktiviteten har begrenset seg til deltakelse i selskapets generalforsamlinger i 3 av de siste 4 årene, og revisjonen har ikke funnet holdepunkt for at andre kontaktpunkt har blitt benyttet. På den ene siden kan dette trekkes frem som god overholdelse av aksjelovens normer for hvordan eierskapet skal utøves, men på den andre siden kan et så vidt passivt eierskap komme i konflikt med forventningene om aktiv og reell eierstyring. Etter revisjonens vurdering burde normer og forventninger til aktivt eierskap vært noe bedre ivaretatt, noe som for eksempel kan ivaretas overfor selskapet i aksjonærmøtene som blir avholdt i etterkant av de ordinære generalforsamlingene. KS anbefaler slike møter som et bidrag til god eierstyring og kommunikasjon med selskapet.

Revisjonen har merket seg at eierskapsmeldingen sier at man skal prøve å unngå at ledende politikere blir valgt inn i selskapsstyrer. Med tanke på mulig rollekonflikt mellom politiske hensyn og selskapshensyn er slike utfordringer unngått i styrevalgene for Nasjonalparken Næringshage AS, og eierskapsmeldingen er dermed fulgt opp på dette punktet.

Kommunestyrets vedtak om at kommunens eierskap skal være gjenstand for vurdering i årsmeldingene kan ikke ses å ha blitt fulgt opp på tilfredsstillende måte. Revisjonen finner det høyst naturlig at kommunestyret har bedt om en jevnlig vurdering, og finner det kritikkverdig at rådmannen ikke har fulgt opp pålegget.

Rennebu sin eierskapsmelding omhandler i liten grad kommunens generelle eierskapspolitikk. Det er i eierens interesse at selskapene for eksempel drives i samsvar med allmennhetens forventninger til åpenhet, redelighet og integritet. Slike tema bør etter revisjonens vurdering tas inn i kommunens eierskapsmelding.

Ved behandlingen av eierskapsmeldingen i 2011 ble det vedtatt at den skulle gjennomgås og eventuelt revideres i hver valgperiode. Så langt har ikke dette blitt fulgt opp. Det er det samlede kommunestyret som er eier, og organet bør få muligheten til å utøve rollen som eier ved jevne mellomrom. En jevnlig behandling av kommunens eierskapsmelding vil gi kommunestyret anledning til å tilkjenne sitt syn på kommunens eierskap. Behovet for revidering kommer også som følge av at det skjer endringer i det kommunale eierskapet i ulike selskaper, noe som er synliggjort i dette tilfellet. Revisjonen finner det derfor uheldig at kommunen ikke har planlagt en revidering av eierskapsmeldingen.

4.4 Revisjons konklusjon

Vi mener at Rennebu kommunes eierskap i Nasjonalparken Næringshage AS ikke har blitt forankret i kommunestyret på tilfredsstillende måte. Organet har ikke fått mulighet til å gi uttrykk for formålet og strategien for eierskapet, og dermed mangler vi den mest sentrale målestokken for å kunne si noe om overholdelse av vedtak og forutsetninger for eierskapet. Etter vår mening har ikke kommunestyrets

vedtak om at kommunens eierskap i ulike selskaper skal være gjenstand for vurdering i årsmeldingen blitt fulgt opp på tilfredsstillende måte. Dermed mangler kommunestyret den nødvendige styringsinformasjonen som behøves for å kunne presisere forutsetningene for eierskapet.

Aksjelovens regler for hvordan en eier skal forholde seg til selskapet har etter revisjonens mening blitt overholdt gjennom bruk av generalforsamlingen som kontaktpunkt. Eierskapet kunne imidlertid blitt utøvd mer aktivt, men dette forutsetter at kommunestyret først angir retningen for eierstyringen.

Vi mener det er uheldig at kommunestyret ikke har behandlet eierstrategi for Nasjonalparken Næringshage AS. Vi mener også at kommunens eierskapsmelding mangler noen generelle retningslinjer for kommunens eierskapspolitikk.

5. UTTALELSE FRA KOMMUNEN OG SELSKAPET

Den foreløpige rapporten ble oversendt til kommunen og selskapet for uttalelse den 16. august 2017. Rådmannen svarte på vegne av kommunen den 30.08.17. I brevet heter det:

Rennebu kommune har ingen merknader til rapporten.

Selskapet ved styrelederen avga uttalelse den 08.09.17. I uttalelsen heter det:

Styreleder har gjennomgått rapporten og har lite å tilføye, utover å informere om at det i forbindelse med generalforsamling for 2016 og 2017 har vært avholdt aksjonærmøter i etterkant av ordinær generalforsamling.

For øvrig tas utkast til rapport til etterretning uten ytterligere kommentarer.

Revisjonen har tatt inn opplysningen om at det har blitt avholdt aksjonærmøter i den endelige rapporten.

6. SAMMENDRAG OG REVISJONENS ANBEFALINGER

Kontrollutvalget skal påse at det føres kontroll med kommunens eierinteresser i selskaper, og utvalget vedtok i sak 16/17 at det skulle gjennomføres en eierskapskontroll for Nasjonalparken Næringshage AS. Rennebu kommune eier 15,3 % av aksjene i selskapet, som har til formål å utvikle og bistå nye og eksisterende bedrifter i Rennebu og Oppdal.

Eierskapskontrollen omhandler kommunens forhold til Nasjonalparken Næringshage AS i kraft av å være aksjonær, og omfatter ikke forvaltningsrevisjon av selskapet. Hovedspørsmålet er om kommunen utøver kontroll med eierinteressene, og dette er konkretisert nærmere i følgende problemstillinger:

- Fører Rennebu kommune kontroll med sine eierinteresser i Nasjonalparken Næringshage AS?

- Utøves kommunens eierinteresser i samsvar med vedtak, forutsetninger og normer for god eierstyring?

Undersøkelsen ble lagt opp med innhenting og gjennomgang av dokumenter fra kommunen og selskapet, slik som eierskapsmelding, protokoller fra politiske organ og protokoller fra generalsamlinger. Utfyllende opplysninger er innhentet fra selskapets styreformann og rådmannen i Rennebu kommune. Revisjonskriteriene danner grunnlag for å vurdere om det foreligger avvik eller svakheter på området som er gjenstand for undersøkelsen. Som revisjonskriterium benyttet vi aksjeloven, kommuneloven, KS sine normer for god eierstyring og kommunens eierskapsmelding. Til sammen utgjorde disse det idealet som praksis ble målt opp mot.

Fører Rennebu kommune kontroll med sine eierinteresser i Nasjonalparken Næringshage AS?

Etter aksjeloven § 5-1 skal eierne utøve sin myndighet gjennom formelle møter i generalforsamlingen. Revisjonen har undersøkt om dette har vært tilfelle. I tillegg har vi målt praksis opp mot de mest relevante normene for god eierstyring fra KS:

- At de overordnede prinsippene for eierskapet er nedfelt i kommunens eierskapsmelding.
- At kommunestyret oppnevner sentrale folkevalgte som selskapets eierrepresentanter i eierorganet.
- At det gjennomføres en forberedende saksbehandling i kommunen før selskapets generalforsamlinger.
- At valg av styremedlemmer til kommunalt eide selskaper skjer gjennom vedtektsfestet bruk av valgkomité.
- At det utøves tilsyn og kontroll gjennom kommunelovens hjemmel for selskapskontroll.

Kommunen har vært representert gjennom sin administrasjon i 3 av de 4 siste generalforsamlingene i selskapet. Eierskapet er ikke omtalt i kommunens eierskapsmelding, noe som skyldes at dokumentet ikke har blitt revidert etter at kommunen overtok aksjene fra det avviklede selskapet Rennebu Næringshage AS. Innkallingen til generalforsamlinger følger aksjelovens minimumskrav på én ukes varsel, noe som innebærer at det ikke har vært praktisk mulig med forutgående politisk behandling. Selskapet har en egen valgkomité for valg av styremedlemmer selv om dette ikke er vedtektsfestet. Det foreliggende prosjektet viser at kommunen utøver tilsyn og kontroll av selskapet gjennom den hjemmelen som er gitt i kommuneloven.

Rennebu kommune eier bare 15,3 % av aksjene i selskapet. Vi mener at forventningene om hvordan eierkontrollen skal utøves må ses i lys av dette, og vi finner det naturlig at kommunen ikke kan vise til mer aktive kontrollhandlinger enn det som har fremkommet.

Basert på funnene har revisjonen imidlertid konkludert med at eierskapet synes å være svakt forankret i kommunestyret. Dette finner vi uheldig. Eierskapet er ikke omhandlet i kommunens eierskapsmelding, og det foreligger heller ikke andre

dokumenter som sier noe om hva som er kommunestyrets formål, strategi eller målsetning med å eie aksjene. Kort innkallingsfrist for generalforsamlinger og manglende journalføring gjør det i tillegg umulig for kommunestyret å komme i inngripen med saker som hører inn under generalforsamlingen. Kommunen mangler tydelige retningslinjer for håndtering av innkalling til generalforsamlinger, herunder hvem som skal være kommunens eierrepresentant og hvilke type saker som krever forutgående politisk behandling.

Utøves kommunens eierinteresser i samsvar med vedtak, forutsetninger og normer for god eierstyring?

Revisjonen har undersøkt om utøvelsen av eierinteressene har vært i samsvar med kommunestyrevedtakene som er knyttet til eierskapet. Vi har også forsøkt å måle praksis opp mot kommunens eierskapsmelding, og i tillegg har vi benyttet aksjelovens rollefordeling mellom styre, generalforsamling og eier som målestokk

Aksjene tilhørte tidligere Rennebu Næringshage AS, og Rennebu kommune overtok aksjeposten som følge av at dette datterselskapet ble avviklet. Overtakelsen ble gjennomført uten politisk behandling. Det foreligger dermed ikke noe vedtak fra kommunestyret som forteller noe om formålet og forutsetningene ved inntreden. Når heller ikke kommunens eierskapsmelding omtaler selskapet mangler revisjonen den mest sentrale målestokken for å kunne si noe om overholdelse av vedtak og forutsetninger for eierskapet.

Vi mener det er uheldig at kommunestyret ikke har behandlet eierstrategi for Nasjonalparken Næringshage AS. Etter vår mening har ikke kommunestyrets presisering i eierskapsmeldingen om at kommunens eierskap i ulike selskaper skal være gjenstand for vurdering i årsmeldingen blitt fulgt opp på tilfredsstillende måte. Dermed mangler kommunestyret den nødvendige styringsinformasjonen som behøves for å kunne klargjøre forutsetningene for eierskapet. Vi mener også at kommunens eierskapsmelding mangler noen generelle retningslinjer for kommunens eierskapspolitikk.

Aksjelovens regler for hvordan en eier skal forholde seg til selskapet har etter revisjonens mening blitt overholdt gjennom bruk av generalforsamlingen som kontaktpunkt. Eierskapet kunne imidlertid blitt utøvd mer aktivt, men dette forutsetter at kommunestyret først angir retningen for eierstyringen.

REVISJONENS ANBEFALINGER

Med bakgrunn i våre funn og vurderinger vil vi anbefale at:

- Formålet og forutsetningene for Rennebu kommune sitt eierskap i Nasjonalparken Næringshage AS bør tas inn i kommunens eierskapsmelding.
- Ved revidering av eierskapsmeldingen bør kommunens generelle eierskapspolitikk komme tydeligere frem, blant annet med bestemmelser om
 - hvem som skal representere kommunen i eierforsamlinger
 - innkallingsfrister for generalforsamlinger
 - retningslinjer for hvilke generalforsamlingssaker som krever forutgående politisk behandling
 - retningslinjer for bruk av valgkomité ved styrevalg

7. KILDER OG VEDLEGG

7.1 Kilder

Lov om aksjeselskap

Kommuneloven

FOU-rapport nr 7/2008 fra KS/Telemarksforskning

KS - Anbefalinger om eierstrategi, selskapsledelse og kontroll.

Eierskapsmelding for Rennebu kommune

Protokoller fra generalforsamlinger i Nasjonalparken Næringshage AS

7.2 Vedlegg: rådmannens uttalelse av 30.08.2017

Revisjon Fjell IKS
Os kommunehuset

2550 OS I ØSTERDALEN

Saksbehandler: Birger Hellan
Direkte telefon: 72 42 81 11
Direkte e-post:
birger.hellan@rennebu.kommune.no

Vår ref.
17/753-4-BHE/216

Deres ref.

Dato
30.08.2017

UTTALELSE - SELSKAPSKONTROLL FOR NASJONALPARKEN NÆRINGSHAGE AS

Det vises til Revisjon Fjell IKS sitt brev av 16.08.2017 med rapporten "Eierskapskontroll for Nasjonalparken Næringshage AS".

Rennebu kommune har ingen merknader til rapporten.

Med vennlig hilsen
Rennebu kommune

Birger Hellan
rådmann

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur

Vedlegg:

Kopi:

7.3 Vedlegg: styreleders uttalelse av 08.09.2017

Fra: Jan Bredeveien [jan@nasjonalparkhagen.no]

Sendt: 8. september 2017 23:54

Til: Svein Magne Evavold

Emne: Re: Rapport til uttalelse

God kveld

Styret har ikke gjennomgått rapporten i styremøte. Dette fordi styret har sin årsplan, og styremøter stod ikke på planen i perioden fra brevet fra Revisjon Fjell IKS ankom 16.08 til svarfrist gikk ut 08.09.2017.

Styreleder har gjennomgått rapporten og har lite å tilføye, utover å informere om at det i forbindelse med generalforsamling for 2016 og 2017 har vært avholdt aksjonærmøter i etterkant av ordinær generalforsamling.

For øvrig tas utkast til rapport til etterretning uten ytterligere kommentarer.

Med vennlig hilsen

Jan Bredeveien

styreleder Nasjonalparken Næringshage

tlf. + 47 97 09 42 40